

GOSPODAR-SKI LIST

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU
Cena inseratom po dogovoru
CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din
V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

Kuluk obvezen le za davkoplačevalce.

(Piše kmečki fant.)

V smislu zakona o ročnem delu (kuluku) je županstvo neke občine v celjskem okrožju klicalo na kuluk tudi kmečke sinove nedavkoplačevalce. K vsakemu zakonu izide tudi pravilnik, kako je tolmačiti zakon. Tako je tudi izšlo par okrožnic k temu zakonu. Ena izmed teh okrožnic ima tudi tabele kako se naj postopa po tem zakonu ter določa, da se kot podlaga za tri dni dela računi državni davek od 1 Din do 200 Din. Torej ta okrožnica dovolj jasno določa kot osnovo državni davek najmanj 1 Din. Potemtakem je kuluk obvezen le za davkoplačevalce. Če okrožnico je prejelo, mislim, večina županstev. Dotično županstvo pa se izgovarja, da takšne okrožnice ni prejelo.

Županstvo je nam kmečkim sinovom nedavkoplačevalcem predpisalo vsakemu po tri kuluke, in to na takšni cesti po kateri se malokateri enkrat na leto s kolesom pelje, za pešhojo pa je sploh ne potrebujejo. No, kuluk je bil, mislim, radi volitev preložen, potem nas je županstvo ponovno klicalo na kuluk, dočim so sosedne občine kmečke fante nedavkoplačevalce v smislu dotične okrožnice izpustile od kuluka.

Celo zadevo sem natančno opisal in poslal uredništvu »Slovenca« s prošnjo, da ono odgovori v tej zadevi v oddelku pravnih nasvet. In pravni referent mi je odgovoril v »Slovencu« v nedeljo dne 6. decembra in sicer sledeče: »Če županstvo tako postopa, ne dela prav, ker je kuluk obvezen samo za davkoplačevalce. Povejte tako županstvu. Če županstvo ne odneha, se pa pritožite na okrajno načelstvo (glavarstvo).«

Iz tovariške ljubezni do vas fantov sem napisal gornje vrstice, da se boste vedeli ravnati, ako bi še katero županstvo tako postopalo.

★

Dve najnovejši iznajdbi.

Podmornica na kolesih.

Znameniti ameriški graditelj podmornic Simon Lake je zopet presenetil javnost z novo iznajdbo: podmornico na kolesih. Nova podmornica bo tako močno zgrajena, da se bo lahko upala v največje globine. Razlikovala se bode od dosedanjih podmornic. Izumitelj S. Lake je popolnoma opustil navado, da bi podmornico povečal ter razširil. Po

njegovi trditvi nima nikakega smisla, da bi se zgradile vedno večje podmornice, ker je možnost naglega premikanja pod vodo s povečanjem čolna prav znatno pristržena. Lake povdarja, da imajo bodočnost le čisto majhni čolni, v katerih bo imelo prostora kvečjemu pet mož, stroji bodo avtomatični in se bo čoln lahko z največjo brzino kretal na vse strani. V teh »podvodnih bolhah« vidi Lake najbolj nevarno orožje bodočih pomorskih bitk.

Novi Lakejev čoln je zgrajen po zgoraj opisanem načinu in je nekaj plavalni tank. Ako je dosegel čoln morskotlino, se lahko pomika naprej s pomočjo perig, kakor tank na suhem. Doline in ribi na dnu morja niso zanj nobena ovira. Živali na morskem dnu se bodo bledile tej iznajdbi. Nova podmornica je dolga 7 m in 3 m široka. Ni pa ta iznajdba važna samo v vojaškem oziru, ampak bode služila tudi v znanstvene vrhe za raziskovanje morskih globin.

Letalo za najvišje višine.

Amerikanec Daynes iz mesta Buffalo je zgradil letalo za najvišje višine. Prostor za pilota in potnike je skrbno obdan od oklepov. Znotrajnost je bogato opremljena in je prostora za 6 potnikov. Aeroplan bo frčal v povprečni višini 14.000 m in z brzino 750 km na uro. Preletel bo razdaljo Newyork — San Francisco, za katero rabijo navadna letala 11 ur, v 4 urah. Iznajdba je trokrilnik, kojega peruti se dajo predstaviti. Aeroplan bo nekaka dvoživka. Lahko se bo dvignil v zrak s suhega in iznad vode, istotako bode lahko pristal na oba načina. Gonila ga bosta dva motorja. Potrebni kisik bo motor avtomatično dovajal.

Kakor kažeta ti dve najnovejši iznajdbi, še ni dosegla prometna tehnika svojega vrhunca.

★

„Leskovec“ ali „Leškovec“?

Obravnava o krajevnem imenu »Majšperg« — »Lešje« (»Gospodar« št. 49) je dala povod k vprašanju, da-li ni po takem pravilneje tudi pisati »Leškovec« namesto »Leskovec«, katerih imen imamo v Sloveniji v izdatnem številu? — Vprašanje je vseskoz upravičeno in zahteva to tudi kulturno-zgodovinska doslednost, toda v kratkih člankih ni mogoče takoj zaokroženo pojasniti cele skupine sicer sorodnih, pa zelo razpletenih krajevnih imen istega povoda.

Kdor primerja razmere v Lešju ob Dravinjski dolini z onimi v Dolnjih Halozah, razvidi kmalu, da so te povsod iste, naj bo to potem krajina Leskovec ali pa Podlehnik; povsod je vodilna beseda »leh«. V Leskovcu je imel »leh« svoj sedež kje ob cesti, ki vodi čez hrvaško-slovensko mejo mimo grada Trakoštjana proti Ptuj. Tudi njegova naloga je bila, zabraniti sovražniku prehod meje, k čemur so mu služila še razna pomožna obrambna mesta kakor »Gradišče« in obe »Varnice«, katera lahko spoznamo kot taka že iz jezikovne podlage same (»grad« in »varno«). Natančno mesto sedeža tega »leha« bi se moralo še natančneje pregledati iz vojaškega vidika, najbrž je pa bilo kje blizu Gornje Varnice ali pa Gradišča, mogoče tudi na razglednem hribu sv. Avgušтина, toda nam za enkrat ni znano, kako so to višino imenovali pred cerkveno označbo.

Ako je torej današnji občini Leskovec za to, da nosi vnaprej jezikovno kakor dosledno opravičeno zgodovinsko ime, se mora to glasiti edinole kot Leškovec, katero je pa vrh tega tudi utemeljeno po drugih virih. V kolikor niso Nemci v srednjem veku, ko so dobili politični vpliv v naših krajinah, prevedli slovenskih imen te vrste, ktere smo mi sami skoro do danes izvajali napačno od »leske« (nemško »Hasel, Haselstaude«) v: »Haslach, Haslau, Haselbach« in enako, so pa rabili v listinah še čisto v slovenskem jezikoslovno pravilnem izvoru kot: »Leschach« (1374, 1429), »Leschaw« (1414), »Leschkowetz« (1500), »Leschkowiz« (1570), iz česar razvidimo, da so naši stari predniki še dobro poznali prvotno podlago vseh imen te vrste.

»Podlehnik.«

V sosedni, vzporedno se raztezajoči dolini ob cesti Ptuj—Rogatec je sedel spet drugi »leh« nekje na hribu »Lehnik«, da zabrani sovražniku prelaz čez gorovje »Macelj«, kojega najvišja točka je 622 m visoka. Naravno je, da so domačini obronke tega »Lehnika« imenovali kot »Podlehnik«.

Tu se je ime »leh« ali »ljeh«, kakor so ga tudi pisali in posebno izgovarjali, ne samo neokrnjeno ohranilo, nego mi izvemo iz tega nekaj zelo važnega. Številnim nemškimi krajevnimi imenom, kakor: »Liechteneck (Lehnik), Liechtenstein, Liechtenwald, Liechtmessberg« in nebroj enakih, katera smo brez pomisleka smatrali kot pristno brez nemškega, so se izoblikovala vseskozi na podlagi slovenske besede »ljeh«, zato so tudi dosledno v nemščini pisali,

vsaj v starejši dobi, vedno le »Liecht«, ne pa »Licht«. Vsa navedena mesta te vrste, iz katerih so se pozneje razvila razna bobneča rodbinska imena po celi srednji Evropi, nosijo torej zgolj krinko nemškega povoda; v resnici so samo spakodranke slovenske besede »leh ali ljech«.

Iz tega tudi nadalje razvidimo, da se je sicer nanizalo nebroj krajevnih imen na pravilni jezikovni podlagi, toda zabredla so potem v stranpot vsled popačene pisave in pogrešenih prevodov. Jezikoslovno in kulturno pravilna so torej pri nas le imena: Lešje, Lešanje, Lešče, Lešnice i. t. d.; imena kakor: Lesce, Leskovec, Lesinje itd. niso več pristna, ker se že naslanjajo na rastlinsko ime: »leska, lešje«, in nemška imena kakor: Haslach, Haslau, Haseldorf itd. so že dvojno popačena, ker so se razvila iz že v slovenščini ponesrečenega tolmačenja, kajti ravno to je zapeljalo nemškega prevoditelja še dalje na krivo pot. Da se pa vendar razlike ohranijo, so tuintam čudno nastopali; tako so n. pr. na Srednjem Štajerskem (pri Weizu) ime »Leska« za katastralno občino sicer pustili, toda vas samo so pa prevedli na »Haselbach«.

S tem smatramo kar tri navidezno sploh nesorodne skupine krajevnih imen v vodilni obliki »Lešje, Liechteneck, Haslach« na podlagi »leh, ljech« kot stalno in prepričevalno pojasnjene in sicer brez vsakega nasilstva. Da pa smo s temi tudi na stotine nerazumljivih krajevnih imen, katera so vedno dala glede njihovega nastanka povod k sporom in prerekavanjem, spravili v red in razčistili obenem tudi naše nekdanje socijalnokulturne razmere, je pa druga vrsta dobička, katero nam nudi nepristransko čiščenje ter raziskovanje v tej znanstveni panogi.

D. Žunkovič.

★

IZ RAZNIH DRŽAV

Zaključek pogajanj v Baslu. Dalje časa so se posvetovali v Baslu strokovnjaki glede plačilne možnosti Nemčije v vojnih odškodninah. Posvetovanja niso dovedla do sporazuma in je bila pridržana odločitev o plačilni sposobnosti Nemčije prihodnji vojno-odškodninski konferenci vlad. Mesto, kjer se bo vršilo to posvetovanje, še ni določeno.

Madžarska vlada je izdala posebno naredbo, ki stremi za tem, da se v sedanjih izjemnih okoliščinah doseže odgoditev rokov izplačil človek do tujih upnikov.

Proračunski primanjkljaj na Angleškem znaša 217,937.000 funtov.

V Nemčiji snujejo združitev vseh republikanskih organizacij pod enotnim vodstvom za obrambo proti narodnim socialistom, ki se hočejo polastiti državne oblasti.

Hudi boji v Mandžuriji. Japonske čete so pod vodstvom generala Morija prekoračile reko Liao severno Mukdena ter po temeljiti artilerijski pripravi zavzele kraj Hakumen. S to zmago so Japonci dosegli svojo prva dva cilja nove ofenzive, ker so namreč zasedli po krvavi artilerijski bitki mesto Tungkiangtse. Hakumen, ki leži približno 30 km vzhodno od Tungkiangtseja, je bil se s glavno oporišče odpuščenih kitajskih vojakov, ki so razočarali vso pokrajino severno Mukdena.

Odstop kitajske vlade v Nankingu. Nacionálna kitajska vlada v Nankingu pod predsedstvom generala Čangkajšeka je odstopila. Čangkajšek je z letalom odpotoval v svoje rojstno mesto Fenghuo. Začasni ministrski predsednik je prosil ministre, naj ostanejo na svojih mestih in ni hotel sprejeti njihove ostavke.

Sestava komisije za proučitev dogodkov v Mandžuriji. Japonci prodirajo vedno dalje v Mandžurijo, ne meneč se za Društvo narodov ter grožnje vlesil. Sedaj sestavljajo mednarodno komisijo, ki se bo podala v Mandžurijo in proučila na licu mesta, ali so krivi krvavega obračuna za posest Mandžurije Japonci ali Kitajci. Preiskovalna komisija bo takole sestavljena: Litton za Anglijo, general Claudel za Francijo, Schnee, poslanec in bivši guverner vzhodne Afrike, za Nemčijo, Aldo Brandini, bivši poslanec v Berlinu za Italijo, Limesa, ravnatelj ameriških železnic v Franciji za svetovne vojne, za Zedinjene države.

★

Kokošerejcem v vednost. Kraljevska banska uprava v Ljubljani bode oddajala od 3. marca 1923 po znižani ceni (1 Din komad) za nasad jajca selekcionirane štajerske kokoši. Kdor se za rejo te kokoši zanima, naj čimprej naroči jajca pri svoji domači kmetijski organizaciji, ali kjer takih organizacij ni, pa pri svojem občinskem uradu. Ravno tako sprejema prijave do 4. januarja 1932 Zadruga za rejo perutnine v Mariboru. V to svrhu se naj stranke zglase v trgovini gospoda Dadiue Alojzija v Mariboru, Aleksandrova cesta 1. Obenem naročilom je takoj vnaprej plačati za jajca pripadajoči znesek ter podpisati tozadevno obveznico, ki je tamkaj razporežena.

★

Lecet.

Odelaj v skledi gostotekoče testo iz sledečega: obilno tri četrt litra moke (ržene ali pšenične) štiri zvrhane žlice sladkorja, šest žlic medu, eno jajce, eno

osminko do četrt litra mleka, žličko zmletega cimeta, pol žličke zmletega gvirca, pol nastrganega oreška. drobno zrezano lupino od pol limone in eden pecilni prašek (Pekin dobiš v špecerij-ski trgovini). Pekin stresi v suho moko in presej skupaj skozi sito.

Gostotekoče testo vlij v omaščeno in z moko potreseno pekvo tako, da sega do dve tretjini visoko. Speci v precej vroči pečici. Popolnoma shlajeni lece zreži drugi dan na dva prsta široke in pol pedi dolge rezme.

Medeni keksi.

Vgneti srednje trdo testo iz: pol litra ržene moke, treh žlic sladkorja, dveh žlic medu, dveh jajc, pol pecilnega praška, po okusu malo cimeta in zmletih nageljnih žbic. Testo razvaljaj na deski za nožev hrbet na debelo, izreži z modelčkom za krofe, kozarcem ali z modelčki za kekse razne oblike, položi na omaščeno in z moko potreseno pločevino, pomaži z raztepenim jajcem ter speci v vroči pečici.

Vinska omaka

(h kuhani govedini).

Napravi srednje rujavo prežganje iz ene žlice masti in dveh žlic moke, prilij lahkega vina ali dobrega jabolčnika ter če je vino premočno nekaj vode. Soli in sladkaj po okusu. Čim več vina — tem več je treba sladkorja. Dodaj malo cimeta in če imaš tudi košček prav tanko odrezane limonove lupine. Pusti počasi kuhati četrt ure.

Sekani mesni hlebčki.

Seseklaj ali zmelji v stroju prav drobno na dva dela mastne svinjetine (trebušnino) in en del borove govedine. Dodaj nekoliko na masti zarumenele fino sekane čebule in zelenega peteršilja, ščepec fino zrezane limonove lupine, sol, poper, malo majarončkovih plev, na vodi namočen in nato iztisnjen beli kruh ali žemlje in jajce. Na 1 kg mesa vzemi eno malo žemljo ali toliko kruha in eno jajce. Vse skupaj dobro premešaj kakor za klobase. Oblikuj male, za dlan velike in dva prsta debele hlebčke, povaljaj jih v moki, položi v pekvo na vročo mast ter speci obojestransko, da dobijo lepo rujavkasto skorjico. Nato potresi ob strani v mast malo moke, pusti da zarumeni, prilij par žlic vode, malo pokuhaj, obrni hlebčke, prilij če treba še vode, pokrij in pari še nekaj časa ob strani štedilnika. Hlebčke naloži na krožnik, prelij z omako, obloži s parjenim rižem ali polovičnim pečenim krompirjem ter postavi na mizo s solato (k rižu) ali kislim zemljem ali repo (k krompirju).

Banovinska kmetijsko-gospodinjstva šola v Sv. Juriju ob južni žel.

opozarja vse, ki se zanimajo za vstop v prvi sedemmesečni tečaj na tozadevni razpis kr. banske uprave, po katerem veljajo za sprejem isti pogoji kot za vse kmetijske šole: Tako ni predpisano zdravniško izpričevalo, ker preišče zavodni zdravnik sprejete ob vstopu. Tudi dovoljuje kr. banska uprava revnejšim gojenkam četrtinski, polovični do tričetrtinski popust mesečne vzdrževalnine, katera znaša sedaj na vseh banovinskih šolah po 400 Din mesečno. Zato naj pri-

loži one, ki prosijo za znižanje oskrbovalni-
ne, ubožno spričevalo z navedbo gospodarske-
ga stanja, višine davkov in obsega posestva
starišev. Lastnoročno spisano prošnjo je treba
vposlati na vodstvo šole takoj ter priložiti do-
movnico, krstni list, zadnje šolsko izpričevalo
in npravstveno izpričevalo, obvezo starišev, da
krijejo stroške ter premoženjski izkaz, izstav-
ljen od občine. Šola se otvori dne 18. januarja.
Prosilke se takoj po rešitvi prošnje obveste
glede sprejema ter glede potrebščin, katere si
prineso s seboj. Ker je internat preskrbljen z
vsem potrebnim, mora imeti vsaka le potreb-
no obleko, obuvalo, telesno perilo, zimsko ode-
jo in par rjuh, dočim si bodo ostale potrebšči-
ne, predpasnike in drugo lahko oskrbele, ozi-
roma napravile gojenke same v internatu. —
Vodstvo.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na trg v Maribor so pripe-
ljali špeharji 24. decembra 95 komadov za-
klanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 8—12,
špeh po 10—14. Kmetje so pripeljali 50 vreč
krompirja po 1—1,50, 31 vreč čebule po 5—6
(česen 10—16), 22 vreč zelja po 2—3 (1 kg 0,75),
1 voz sena po 90, 1 otave po 70, voz ovsene
slame po 65. Ječmen 1,50, oves 1,25—1,50, ko-
ruza 1,50, proso 2,50, ajda 1,0, ajdovo pšeno
4,50—5, fižol 2—2,50, celi orehi 5—6, luščeni
20—24, Kokoš 25—35, piščanci 25—65, raca 20
do 30, gos 60—85, puran 50—110. Domači zajec
10—30, divji 20—35. Hren 12—14, kisl zelje
4, repa 2, radič 12, hruške 3—5, jabolka 2—5.
Mleko 2—3, smetana 10—12, surovo maslo 24
do 32. Med 15—20, suhe slive 8—12 Din.

Mariborski sejem dne 22. decembra 1931.
Pripeljanih je bilo 8 konj, 6 bikov, 88 volov,
229 krav in 7 telet, skupaj 338 komadov. Ce-
ne živemu mesu so bile sledeče: debeli voli
1 kg 3 do 3,75 Din, poldebili voli 2,50 do 2,75
Din, plemenski voli 2 do 4 Din, biki za klanje
2,50 do 3,25 Din, klavne krave debele 2,50 do
3,50 Din, plemenske krave 2 do 2,50 Din, kra-
ve klobasnice 1 do 1,25 Din, molzne krave 3
do 3,50 Din, mlada živna 2,50 do 3 Din, teleta
4 do 5 Din. Prodanih je bilo 149 glav, od teh
za izvoz v Italijo 30 komadov. — Mesne cene
v Mariboru: volovsko meso I. vrste 10 do 12
Din, II. vrste 7 do 8 Din, meso bikov, krav in
telic 4 do 6 Din, telečje meso I. vrste 10 do
14 Din, II. vrste 6 do 8 Din, sveže svinjsko
meso 8 do 15 Din.

*

Vprašanja in odgovori.

K. K. v Sv. Lovr. na Dr.

Naznanite mi naslov onega gospoda, ki je
iznašel sredstvo proti protinu.

Odgovor:

G. Davorin Žunkovič, Maribor, Marijina ul. 27.

D. B. v St.

Moj sin je izvršil uboj. Oče ubitega zahteva
od mene odškodnino. Ali sem dolžen plačati?

Odgovor:

Ako je sin polnoleten (21 let star), tedaj od-
govarja sam. Ako je mladoleten, ste odgovorni
vi. Odškodnina ne more predpisati dotični oče
sam, pač pa sodnija. Radi vam verjamemo,
da je hudo poštenemu očetu, ki ima zaradi
sina sramoto in škodo.

M. G. v L.

Moja vnukinja ima bolezen, menda božji
stara je 11 let in ne more v šolo. Ali bi jo mogli
spraviti v kak državni zavod?

Odgovor:

Pišite na Higijenski zavod v Mariboru, kjer
boste dobili navodila. Opis bolezni naj bo na-
tančen!

J. Sch. v Sv. trg.

Na mojem svetu stoji parni kotel v neki uti.
Za prostor sem dobil preje odškodnino. Sedaj
pa nič. Ali se smem kotla polastiti?

Odgovor:

Sam ne! Pač pa naredite takole: Iztožite od-
škodnino za prostor in zarubite ga. Ostal bo
itak vam, potem ga lahko odstranite.

K. B. v Š.

Hišo sem zidal. Ali dobim kaj podpore, da
bi jo zgotovil?

Odgovor:

Kdor začne hišo zidati, mora že preje pre-
računati, če ima zadosti, ako ne, bo na sredi
obstal in — se mu bodo smejali. Tega bi se
moral zavedati. Podpore ne bo!

K. P. v D.

Kje se naj zglasim za službo pri železnici?

Odgovor:

Pri ravnateljstvu železnic v Ljubljani. Kolek
za 5 Din.

M. B. v M.

Mošt mi ne zavre, kaj naj napravim?

Odgovor:

Med tem časom je gotovo zavrel. Da pa se
je vrenje zakasnilo, je krivo onih 5%. Bilo je
preveč. Pa mrzlo klet tudi imate.

R. J. v L.

Sosed je zahteval samo komisijo za ureditev
meje. Lahko bi to napravili sporazumno brez
sodnika in geometra. Ali moram jaz res pla-
čati polovico stroškov?

Odgovor:

Dolžni niste plačati, ker niste vi zahtevali
komisije. Če pa ste pa v zapisniku to podpi-
sali, potem pa. Toda v tem slučaju morajo vsi
sosedje enako plačati.

A. R. v O.

Odgovor:

Ko hoste šli na nabor, imejte vse dokumente
svojih bratov seboj, prošnjo vam napravi ob-
čina.

I. P. v Č.

Potrjen sem k artileriji, pa bi rad šel k mer-
narici. Kje naj prošnjo vložim?

Odgovor:

Poizkusite sedaj pri vojnem okrogu. Pa ne
bo šlo, ako nimate kakega znanca, ki bo pro-
šnjo na pravo mesto spravil.

J. J. pri Sv. Kr.

Eden sin je že služil skrajšan rok. Ali lah-
ko drugi zopet služi?

Odgovor:

Prvi sin je služil skrajšan rok, vaš peti sin
naj prinese na nabor prošnjo z dokumenti svo-
jih bratov, bo služil skrajšan rok.

J. M. v K.

Mati je prodala moji sestri posestvo poceni.
Moj brat bi dal še enkrat toliko zanj. Dobimo
seveda sedaj premalo deleža. Ali lahko izpod-
bijamo kupno pogodbo?

Odgovor:

Ne! Dokler mati živi, sme svoje posestvo od-
prodati, če tudi po nižji vrednosti, vsakomur.
Ako sedaj delež dobite, ste lahko zadovoljni.

K. J. v Fr.

Prodal sem posestvo, pred pričami sva si z
ženo izgovorila prevzitek. Potem smo v Celju
pri advokatu delali pogodbo, toda nič ni pre-
vzitka v njej. Pogodbo sem podpisal. Ali lah-
ko sedaj zahtevam prevzitek?

Odgovor:

Čudim se vam, kako ste mogli podpisati po-
godbo, kjer ni tega nōtri, kar ste zahtevali!
Zaradi svoje lastne nerodnosti sedaj nimate

prevzitka. Nastopiti morate dokaz, da ste to
naročili advokatu, da mora dati v pogodbo, pa
da je izpustil. Je pa seveda stvar vesti od kup-
ca, da je pošten in da tudi daje prevzitek, ka-
kor ste se pred pričami ustmeno pogodili. Sa-
mi te tožbe ne boste mogli urediti, vzeti si mo-
rate advokata!

*

Sv. Anton v Slov. gor. Huda gospodarska
kriza bo skoraj na višku. Čez polovico še ne-
plačanih davkov, pogosti obiski rubeža, a ni-
kjer za dobiti božjega solda. Zraven tega pa
še razne nesreče. Samo v tekočem letu smo
imeli pet požarov, med temi naravnost požar-
no katastrofo, ko je pogorelo kar naenkrat 7
hiš z gospodarskimi poslopji vred. Ali so bili
zavarovani? Razven enega vsi malenkostno.
Tudi ni bil menda nobeden celoletni naročnik
»Slovenskega gospodarja«, da bi dobil 1000 D
Vaše podpore. Kaj pa druga novega? V Cog-
tincih je razrešen dosedanji župan g. Ljudevit
Poljanec svojih poslov. Pri cerkvi imamo no-
vega oznanitelja. Ljudje se še vkljub slabim
časom radi tožarijo, samo da živijo odvet-
niki. Ali Antonjevcani še kaj delajo društve-
no? Še nekoliko, toda bolj malo. Miklavž je
Prosvetnemu društvu napovedal svoj prihod,
toda ni prišel. Dekliška Marijina družba nam
je dvakrat priredila igro »Roka božja«. Pa bo
menda kmalu zopet kaj.

Sv. Barbara v Haložah. Že dolgo ni bilo nič
slišati od nas Haložanov. Šele zdaj smo se zbu-
dili, ko smo čitali v časnikih, da bode zame-
njava 1000 dinarskih bankovcev. Prav nič se
ne bojimo, da bi morali kam nositi na zame-
njavo. Malo je takih, ki zmorejajo 100 Din, kaj
še 1000 Din. Niti najpotrebnejših stvari si
ne moremo kupiti, kaj šele drugo. Rubeži
hodijo redno od hiše do hiše, vsako nedeljo
slišiš, to posestvo in to bode na dražbi pro-
dano. Pa saj ni čuda. Vina nihče ne kupi, kaj
je bilo sadja, nam je toča uničila, da ni bilo
za prodati. S strahom gledamo v bodočnost
ter vprašujemo drug drugega: Kaj bo, kaj bo?
Živeža malo, zima je tukaj, ni obleke, ne obu-
tala, terjatve od vseh strani, najbolj pa za da-
vek. Moko so nam podražili, kaj imamo za
prodati, to damo po slepi ceni, kupiti pa mo-
ramo drago.

Sv. Jurij ob Taboru. Ko se poslavljamo od
tega leta, moramo povdariti, da v naši občini
še nikdar ni bilo toliko požarov, namreč 11.
Da bi se ogenj uspešneje pogasil, zato si je
ojstrško gasilno društvo kupilo in dalo 20.
septembra tega leta blagosloviti novo motorno
brizgalno, kakoršno že ima sosedna kapelska
požarna bramba. — Naša sadjarska podruž-
nica je v nedeljo dne 25. oktobra priredila v
tukajšnji šoli sadjarsko razstavo, katero je
v obilnem številu obiskalo prebivalstvo naše
očine, pa tudi mnogo sosedov. Največ zaslug
za to ima umni sadjar g. Grašinar Franc, ki
je tudi predsednik podružnice. — Sresko na-
čelstvo v Celju je razrešilo županskih poslov
našega župana g. Golavšeka in poverilo iste
posle g. trgovcu Brišniku. — Katoliško pro-
svetno društvo je imelo 29. novembra svoj ob-
čni zbor, pri katerem je njegov predsednik pre-
daval o izseljeništvu in svaril pred izselje-
vanjem. Ne samo vsa katoliška mladina, am-
pak tudi vsak kmetijski posestnik bi moral biti
član tega društva, kjer lahko poleg zabavnih

knjig čita mnogo o kmetijskem gospodarstvu. V novi odbor so bili izvoljeni: Predsednik: Pečovak Jože; namestnik: Lesjak Zvonko; tajnik: Cukala Milko; blagajnik: Hanžič Jože; gospodar: Jank Miha; odborniki: Žižek Jože, Kos Marija in Trepel Marija. Društvo je priredilo na Štefanovo lepo božično igro »Sirota«.

Šmartno ob Paki. Občinski odbor je v svoji seji dne 13. tega meseca obravnaval proračun za leto 1932. Proračun, kot ga je sestavil novimenovani župan gospod Terčak, je izkazal napram lanskemu v izdatkih mnogo povišanih in na novo vnešenih postavk, tako na primer povišanje plače tajniku, občinskemu slugi, najemninu za občinsko pisarno, podporo Sokolu itd., radi česar je bil vložen tudi ugovor, ki se je na seji dobesedno prečital. Po daljši debati je sklenil odbor pobirati v letu 1932 od vina in vinskega mošta 100 Din trošarine, od piva 40 Din od 1 hl, od alkoholnih pijač 20 Din od hl stopnje, na neposredne davke pa 92 in pol odstotno doklado, kar znaša povišek za 32 in pol odstotka napram lanskemu proračunu. Razumljivo je, da je ta sklep vzbudil med kmeti in obrtniki dokaj razburjenje. Radovedni smo tudi, za koliko se bo znižala cena vinu v gostilnah po Novem letu!

Remšnik. 10. decembra se je začel tukaj trimesečni gospodinjski tečaj pod vodstvom dveh banovinskih učiteljic. Obiskuje ga 16 domačih deklet, ki se bodo mnogo potrebnega in koristnega naučile. Res, zima je nadležna vsemu glede stanovanj, opreme, prostorov itd., a poleti nimajo kmečka dekleta potrebnega časa, ko ni mogoče plačevati tujih delovnih moči. Gospodarska kriza nas gnjavi. Kako jo bomo prestali, nas je strah, a žilavi smo in v božjo pomoč zaupamo. — 19. decembra dopoldne je bil na meji ustreljen Lašek Jernej, ki se je par let zadrževal v občini Remšnik in baje večkrat nosil razne reči iz Avstrije sem. Vojaška straža ga je ustrelila, tako se govori, ker ni postal na opominske klice. Bil je pokopan 24. decembra, ko ga je komisija pregledala na mestu 21.

Svetina pri Celju. Dosedanji vrli župan g. Sevšek Andrej je radi starosti podal ostavko na župansko službo; banska uprava je postavila kot novega župana Franca Zimšek.

Št. Ilj pri Velenju. Na društvenem domu se je zadnje dni vila črna zastava in zvonovi so peli žalno pesem. Prvi načelnik naše posojilnice in bivši veleposestnik na »Koroševem«, gospod Ivan Krajnc, je postal žrtev avtomobilske nesreče pri Celju in z njim vred njegova soproga Ana, rojena Dolinšek iz znane Vrbanjakove hiše. Živel sta zadnja leta v Žalcu in 9. decembra na potu iz Celja domov našla skupno smrt. Žalostna novica je pretresla ves Št. Ilj. Gospod Krajnc je živel dolga leta tukaj in bil znana oseba daleč na okoli. Mnogo dobrega je storil za Št. Ilj in okolico v narodnem in gospodarskem oziru. Po njegovem prizadevanju se je pred 26 leti ustanovilo Bralno društvo v Št. Ilju, ki pod novim imenom prosvetnega društva deluje še danes in si ravno sedaj pod gostoljubno streho društvenega doma ustvarja vzorno in bogato knjižnico. Ni samo slučaj, da je že več let predsednik društva Blaž Dolinšek, ožji sorodnik rajne Krajncove soproge Ane. Ko je leta 1907 po sedanjem nadrevizorju in bivšem narodnem poslancu gospodu Vlad. Pušenjaku bila ustanovljena posojilnica v Št. Ilju, je bil rajni Ivan Krajnc njen prvi načelnik in nekaj časa tudi tajnik. Daleč vidno znamenje pokojnikovega gospodarskega dela je ogromen in krasen sadov-

njak na »Koroševem«, ki daje leto za letom velike množine izvrstnega sadja. Pa tudi druge je rajni vneto spodbujal in navajal k umnemu sadjarstvu, naročeval drevesa, cepil in precepljal, kjer je videl potrebo in je bila prilžnost. Ustanovil je tudi Kmetijsko zadrugo in mlekarno, ki sta pa s časoma prenehali. Na dobrem glasu je bila v tistih časih gostoljubnost Koroševih hiše. Pisec teh vrst se dobro spominja, da je ob priliki ustanovnega shoda Bralnega društva videl številne goste celo iz Savinjske doline, enako iz vseh krajev od Dobre do Šoštanj. Ene reči pa na Koroševem ni bilo: otrok ni bilo. Zato in vsled slabega zdravja prve žene je rajni prodal lepo Koroševovo domačijo in se preselil v Celje. Po smrti prve žene si je poiskal novo družico v Št. Ilju in leta 1912 peljal Ano Dolinškovo pred oltar v opatijski cerkvi v Celju. Kmalu sta zapustila Celje in šla v mirno in tiho hišico v Žalcu. Na Št. Ilj pa tudi tam nista pozabila. Roke, ki delij dobrote, sežejo daleč. V nedeljo smo slišali v župnijski cerkvi v Št. Ilju, da sta rajna bila največja dobrotnika Št. iljskih velikih zvonov. In še na nekaj rajni Ivan Krajnc ni pozabil: na zadržno delo. V svoji visoki starosti je še opravljal tajniško službo pri »Kmetijski hranilnici in posojilnici v Žalcu« in je res več kot zanimiv slučaj, da sta pri celjski avtomobilski nesreči našla smrt dva Ivana Krajnc in oba sta bila posojilniška tajnika. In povrh še to, da se je posojilniški načelnik »Kmetijske posojilnice in hranilnice v Žalcu« — g. konz. svetnik Ant. Večernik pri pogrebu ponesrečil in si zlomil nogo! Rojen je bil rajni Ivan Krajnc 10. decembra 1861, je torej za svojo 70 letnico ležal na mrtvaškem odru in obenem s svojo drugo ženo Ano v mrtvašnici na celjskem pokopališču, od koder sta bila oba prepeljana na žalsko pokopališče in skupaj položena k večjemu počitku. Naj jima sveti večna luč! Dne 16. decembra se je pri nas vršilo mrtvaško opraviilo za obe žrtvi in lepo število udeležencev je pričalo o globoki žalosti in hvaležnosti Št. iljskih župljanov do obeh rajnih dobrotnikov. Večni plačnik naj njima poplača vsa njuna dobra dela!

Buče. Na ponesrečenem celjskem avtobusu se je nahajala tudi gospodična Fanika Bovha. iz znane zgleadne hiše v Selah. Če ni edina, je vsaj med tistimi redkimi, ki so ušli nesreči brez vsakih posledic. Domači, kakor cela skupnija se srčno raduje te njene sreče, medtem ko globoko pomilujemo vse žrtve in njihove svojce.

★

Raznoterosti.

Sam si je pomagal iz groba. Starši fanta Mohameda Hossein v Teheranu v Perziji so bili nemalo presenečeni, ko so neko nedeljo našli svojega sina mirno spati v postelji, dočim so ga večer preje pokopali. Fanta je več dni bolela

glava in ko je padel v omedlevico, so starši mislili, da je umrl in so ga položili v grobnico po mohamedanskem običaju; tam mrliča ne pokopljejo v zemljo, marveč ga sedečega v grobnici zazidajo z opeko. Sin je v grobu prišel k zavesti, se izkopal in veselo presenetil starše.

Z debelim mrličem so težave. Na prav poseben način so morali v Čikagu spraviti truplo 49letnega Busha iz njegove hiše. Mož je bil namreč izredno obilne postave in je tehtal 640 funtov. Posebno zanj pripravljena rakev je bila dolga 7 čevljev in široka skoraj 4 čevlje, tako, da je niso mogli spraviti skozi vrata, ampak so jo morali spustiti skozi okno. V to svrhu je bilo treba vzeti z okna leseni okvir in poleg porušiti del zidu.

Mož s štirimi ženami. Pred sodiščem v Čikagu je bil 37 letni Tony Jarecki zaradi mnogoženstva. Sodnik vpraša njegove navzoče tri žene, kaj naj napravi — ohtožencem. »V ječo z njim,« pravi žena št. 3, stara 27 let; isto je zahtevala žena št. 4, stara 15 let. »Jaz ga vzamem nazaj k sebi, pravi št. 1, ki ima z njim dva otroka. Številka 2 ni bila navzoča. Dobil je pet let in sto dolarjev globe.

Prisotnost duha. Ko je Napoleon odredil, da se meja zapre, je bilo tudi dovažanje kave strogo prepovedano. Nekoč je di Napoleon mimo čedne hiše, ki je iz nje tako prijetno dišalo po žgani kavi. Meni nič, tebi nič, stopi v vežo in najde župana, ki je uprav kavo pražil. »Kaj? Vi se drznete kavo pražiti, ko je vendar strogo prepovedano?« — »Goto, vo, sire«, pravi župan hladnokrvno, »za to jo pa sežigam.« Ta prisotnost duha je Napoleona razorožila. Smejal se je in tiho odšel.

Drago vino. Sto steklenic vina se je prodalo v Londonu za znesek 12.500 dolarjev, torej je stala steklenica 125 dol. Kupec, ki si je privoščil to razkošje, je neki indijski princ, in vino, ki je imelo tako visoko ceno, je staro 119 let. Napravljeno je namreč bilo leta 1812, tedaj ko je Napoleon prodiral proti Moskvi. Ravno isti kupec pa se sedaj pogaja za nadaljnjih sto steklenic še starejšega vina, namreč iz leta 1790, katero je na prodaj v Londonu že od leta 1903, pa si ga dozdej še nihče ni hotel ali mogel privoščiti.

Število milijonarjev pada. Kakor izkazuje statistika davčnega urada, ki je bila ravnokar izdana v Washingtonu, je v Ameriki točasno 23.496 milijonarjev manj, kakor jih je bilo pred polomom na borzi pred dvema letoma, ko je njih število znašalo 43.184. Ta padec bo imel tudi usodno posledico za državno blagajno pri dohodkih na davkih.

Srečno in veselo novo leto!

želi cenjenim naročnikom in citateljem

Uredništvo